

Hens Clinge Doorenbos

Bussums troubadour

Eric Bor

Burgemeester De Bordes noemde hem de Bussumse troubadour, landelijke kranten spraken over de Gooise bard: Hens Clinge Doorenbos (1884-1978) genoot landelijk bekendheid als dichter-zanger. Tientallen jaren trok hij door het land om zijn zelfgeschreven levensliederen ten gehore te brengen, samen met zijn vrouw die hem op de piano begeleidde. Tot zijn bewonderaars behoorden prins Hendrik en dirigent Willem Mengelberg. Hij schreef tientallen kinderboeken en had meer dan vijftig jaar lang dagelijks een column in *De Telegraaf*, uiteraard op rijm. Marcus van der Heijden schreef in september 2000 een artikel over hem en het is de moeite waard nu opnieuw aandacht aan Clinge Doorenbos te besteden.

Hens Clinge Doorenbos
getekend door Bernard
van Vlijmen in 1957

Huizerweg 3 – het huis
waarin Hens zijn jeugd
doorbracht

Johannes Pieter Jacobus Helmich Clinge Doorenbos (roepnaam Hens; Clinge Doorenbos is zijn achternaam) werd op 11 juli 1884 geboren in Würzburg in Duitsland. Zijn Nederlandse vader werkte daar als arts-assistent van een bekende hoogleraar, maar vestigde zich twee jaar later al als huisarts in Bussum. Hij had op het terrein van de voormalige mouterij De Hoop aan de Huizerweg een grote villa laten bouwen, die de naam Canteria kreeg. Het huis stond schuin tegenover de Vredeskerk, op de plek waar nu het postkantoor staat dat niet meer in gebruik is. In deze villa groeide de jonge Hens op. Hij kreeg er ook een zusje, Jenne.

Rijmtalent

Al op de middelbare school bleek zijn rijmtalent. Hij bracht er zijn gedichten ten gehore, muzikaal ondersteund door zijn vriend Hein Vermeij op gitaar. Al gauw trad dit duo met speciaal voor de gelegenheid geschreven teksten op bij feesten en partijen van familieleden, vrienden, bekenden en later ook in ruimere kring.

Hens' moeder, een telg uit een geslacht van Twentse grootindustriëlen, vond dat hij zich moest gaan bekwamen in de textielindustrie en regelde voor hem een werkplek in Nijverdal. Al na een week ontving het kantoor een verslag op rijm van de werkzaamheden, inclusief de eigenaardigheden van het personeel en een berijmde handleiding voor de vervaardiging van het product. Drie weken na zijn aankomst brandde de fabriek tot de grond toe af.

Hens werd toen naar buitenlandse filialen gestuurd. In Londen produceerde hij

enkele Engelse songs en in Gent ging zijn belangstelling eerder uit naar de Gentse revue dan naar de textielnijverheid. Toen de Gentse fabriek failliet ging en Hens vervolgens heel succesvol optrad in revues in Gent en Brugge, zagen zijn ouders in dat hij geen textielbaron zou worden.

In dienst

In 1904 moest Hens in dienst. Hij werd ingedeeld bij de vestingartillerie in Naarden. Al spoedig werd ook daar zijn talent ontdekt en trad hij buiten diensttijd op voor zowel de officieren als de soldaten. Op zekere dag gebeurde dat in de voormalige Irenekerk in Bussum. De dominee keek verbaasd toe hoe zijn kerk volstroomde, wat hij niet zo gewend was. Toen hij Clinge Doorenbos schertsenderwijs vroeg hoe hij dat voor elkaar kreeg, antwoordde deze snedig: 'Och dominee, het zal hem zitten in de keuze van de gezangen!'

In juni 1908 zong hij op een volksavond van officiersvereniging Tot Oefening en Genoegen onder andere zijn lied 'Daarvoor moet je in Naarden zijn' (met zijn kromme straten vol met kogelgaten) van 17 coupletten. Tal van plaatselijke zaken nam hij op de korrel, onder andere de stoomtram Gooise Moordenaar: 'Het kost je weinig

om erin te gaan en eronder mag je voor niets.' De avond werd zo'n groot succes, dat hij vijf keer herhaald moest worden.

Pianiste

In 1912 werd hem gevraagd te komen optreden tijdens een doktersdiner in Hees bij Nijmegen. Hij zat die avond zonder begeleider, maar dokter De Blécourt meldde hem, dat zijn dochter goed piano speelde en het wel zou kunnen doen. Doorenbos had niet zulke goede ervaringen met dergelijke aanbiedingen, maar ging na enige aarzeling toch aan de slag met begeleidster Wobbina de Blécourt (roepnaam Bien). Het bleek goed te klikken tussen de twee, zowel muzikaal als anderszins, zodat Bien zijn vaste begeleidster werd en al snel zijn teksten van melodieën voorzag. In 1914 werd ze zijn vrouw. Het jonge stel betrok een villa aan de Brediusweg op de hoek van de Rhijnvis Feithlaan.

Tijdens de mobilisatie van 1914 tot 1918 werd ook Clinge Doorenbos opgeroepen. Dit keer werd hij gelegerd in Maarssen. Na enige optredens in en om Maarssen benoemde generaal Kleynhens, hoofd van de afdeling Ontwikkeling en Ontspanning, Hens en zijn vrouw tot 'eerste officiële leger- en vlootontspanners'. Ze moesten op

*Hens Clinge
Doorenbos omstreeks
1923 (foto uit de
gevonden fotoboeken
gemeentearchief
Bussum)*

*Wobbina (Bien)
de Blécourt omstreeks
1923 (foto uit de
gevonden fotoboeken
gemeentearchief
Bussum)*

Villa De Clinge, Amersfoortsestraatweg 54

tournee langs alle garnizoenen. Op een motor met zijspan trokken zij het hele land door. Zo bracht Hens de mobilisatietijd zingend door, samen met Bien. De geboorte van hun eerste kind Janjaap in 1916 zorgde voor een korte onderbreking van de tournee. Hun dochter Sophie werd na de mobilisatieperiode geboren, in 1919.

De Telegraaf

Op verzoek van kunstredacteur J.W.F. Werumeus Buning (die later een bekende dichter zou worden) schreef Clinge Doorenbos vanaf 1919 af en toe gedichten voor *De Telegraaf*. In 1921 vroeg hoofdredacteur J.C. Schröder hem in vaste dienst te treden en een dagelijkse op de actualiteit geënte column te gaan verzorgen. Toen Clinge

Villa Astra aan de Brediusweg op de hoek van de Rhijnvis Feithlaan

Doorenbos antwoordde dat zijn visie op de dingen daarvoor niet breed genoeg was, stelde Schröder hem voor naar de voetbalmatch Nederland-België te gaan en daarover te schrijven. De volgende dag was Schröder heel tevreden over het resultaat. Clinge Doorenbos biechtte toen op dat hij helemaal niet bij de match was geweest: hij had drie gedichten geschreven, voor winst, verlies en gelijkspel, en toen de uitslag bekend was de juiste versie opgestuurd. De stomverbaasde Schröder gaf hem daarop direct een vaste aanstelling.

Jan Feith

Samen met de schrijver-tekenaar Jan Feith uit Hilversum schreef het echtpaar Clinge Doorenbos verscheidene operettes. Voor het jubileum van de Nederlandse Lawn-tennisbond bijvoorbeeld was dat de tennisoperette *De Tennisbruid* die op 19 juli 1919 in de Stadsschouwburg in Arnhem werd uitgevoerd. Clinge Doorenbos speelde daarin zelf een dandy en vrijer, die de enige dochter van de heer Bobbelmans, eigenaar van de tennisballenfabriek Bobbelmans, het hof maakte. Jan Feith illustreerde (onder zijn pseudoniem Chris Kras) ook de eerste rijmbundel, *Noach's Woonschuit*.

De Clinge

Tallose malen toerden Clinge Doorenbos en zijn vrouw door het land om met z'n tweeën avonden te verzorgen. Met dit alles verdienden zij zo goed dat ze in 1926 een mooi, door architect Jan Wilke ontworpen landhuis aan de Naarderkant van de Amersfoortsestraatweg, schuin tegenover De Gooische Boer aan het eind van de Huizerweg, lieten bouwen. Ze noemden het huis De Clinge. Uiteraard was dit een verwijzing naar hun familienaam, maar volgens de familie-overlevering was deze naam bedacht door Herman Gorter, die een huisvriend was, omdat hij een jarenlange relatie had met Jenne, de zuster van Hens.

Succesperiode

De direct op de actualiteit inspelende liedjes van Clinge Doorenbos waren heel populair. Veel van zijn teksten op muziek van zijn vrouw werden als bladmuziek uitgegeven. De prachtige illustraties op het voorblad waren meestal van Willy Sluiter. Het echtpaar schreef ook liedjes voor anderen, bijvoorbeeld voor de cabaretière Fien de la Mar. Clinge Doorenbos begon daarnaast kinderboeken te schrijven: rijmpjes met plaatjes van onder meer Daan Hoeksema en Bernard van Vlijmen. Met de zangers Dirk Witte, Koos Speenhof en Jean-Louis Pisuisse onderhield hij goede contacten. Nadat Pisuisse op 26 november 1927 vanwege een liefdesaffaire op het Rembrandtplein in Amsterdam was doodgeschoten, sprak Clinge Doorenbos op 27 november voor de AVRO-microfoon zijn *In Memoriam*, vanzelfsprekend op rijm.

De jaren dertig verliepen heel succesvol. Clinge Doorenbos trad overal in het land op, was regelmatig op de radio te horen, maakte grammofoonplaten en er verschenen verscheidene kinderboeken van zijn hand. Behalve zijn columns maakte hij voor *De Telegraaf* een dagelijkse strip voor kinderen van maar liefst 1414 afleveringen. Deze strip, *Flippie Flink*, met tekeningen van Louis Raemaekers (de politiek tekenaar van *De Telegraaf*) was zo succesvol dat het theatergezelschap Jan Nooij er een toneelproductie van maakte. Van dit toneelstuk met in de hoofdrol een nog heel jonge Corry Vonk werden 25 voorstellingen gegeven in een uitverkocht Carré, waarna nog tientallen voorstellingen elders in het land volgden.

Oorlog

In de mobilisatieperiode van 1939 en 1940 trad het echtpaar Clinge Doorenbos op-nieuw voor de soldaten op. Op 22 november 1939 werden de echtelieden getroffen door een zware slag: hun zoon Janjaap, die juist zijn examen voor sergeant-vlieger

had gedaan, kwam om het leven. Hij was met zijn jacht-vliegtuig in dikke mist op zoek om te landen, maar stortte nabij Hilligersberg plotseling brandend neer, zo hard dat de cockpit meters diep in de drassige ondergrond terechtkwam. Er was bekisting nodig om hem uit te graven. Janjaap werd begraven op de Oude Begraafplaats in Naarden.

In de bezettingstijd weigerden Hens en Bien zich aan te melden bij de Kultuurkamer, waardoor ze alleen in besloten kring konden optreden. Hens zette zich aan het schrijven van zijn autobiografie *Zingend door het leven* en een autobiografisch oorlogsboek voor de jeugd: *Daar wordt gebeld!* Wel verschenen er nog gedichtjes van hem in de courant *Het Nieuws van den Dag*, bijvoorbeeld op 26 april 1944 over zijn schoenmaker (Jelle Korfmaker, Nassaustraat 12-14).

Rustiger vaarwater

Na de oorlog kwam het echtpaar Clinge Doorenbos in rustiger vaarwater terecht. Ze traden nog wel eens op, maar de energieke zestiger Hens kreeg nu meer tijd om naast zijn dagelijkse columns kinder-

Hens Clinge Doorenbos
met koningin Juliana
in 1974

en kleuterboeken te gaan schrijven.

In de jaren vijftig en zestig verschenen er tientallen. De gebeurtenissen in Bussum en Naarden volgde hij met interesse en bij diverse gelegenheden leverde hij bijdragen op rijm, zoals bij de viering van het 600-jarig bestaan van Naarden in 1950.

De inmiddels 80-jarige Clinge Doorenbos werd in 1964 tijdens zijn gouden huwelijksfeest benoemd tot ereburger van Naarden. De Rotaryclub afdeling Bussum gaf in dat jaar een kleine bloemlezing van bekende liedjes van het echtpaar uit, getiteld *Twee woorden...* In 1968 moesten Hens en Bien hun huis De Clinge, waarin ze 42 jaar hadden gewoond, verlaten, omdat het plaats moest maken voor het viaduct over de A1. Zij betrokken een flat in het Oranjepark in Bussum. In 1971 overleed Bien.

Op 15 februari 1978 meldden verschil-

lende dagbladen dat Clinge Doorenbos op 93-jarige leeftijd was overleden. De volgende dag verscheen de onderstaande reactie van hem in de krant:

*L.S.
Dank u voor Uw medeleven
Toen ik onlangs overleed
Toch ben ik gezond gebleven
En leef nog voor zover ik weet.
'k Ben van achttien vier en tachtig
Dus betrekkelijk niet oud
Elke middag tegen zessen
Vraag ik: staat de Bokma koud?*

Op 11 mei 1978 overleed Clinge Doorenbos wel. Hij werd gecremeerd en zijn urn werd bijgezet in het familiegraf op de Algemene Begraafplaats van Naarden aan de Brediusweg.

Bronnen

Beeldarchief Historische Kring Bussum

Beeldarchief Gooi- en Vechtstreek

Diverse regionale en landelijke kranten uit
de periode 1884-1978

Huizerweg winkelboulevard-courant, april 1962

Marcus van der Heide, 'Clinge Doorenbos (1884-1978) – rijmend door het leven', in: *Contactblad Historische Kring Bussum*, jrg. 16, nr. 2 (september 2000)